

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Вченої ради
Харківського національного
університету мистецтв
імені І. П. Котляревського

Т.Б. Веркіна
Голова Вченої ради, ректор
Протокол № 1 від «26» серпня 2016 р.

Введено в дію Наказом № 56 - «З»
від «26» серпня 2016р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Харків – 2016

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Положення визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (далі – здобувачі).

1.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі Університет) за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво:

- за очною та заочною формою навчання;
- поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-творчу або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті).

1.3. Підготовка здобувачів вищої освіти в аспірантурі Університеті здійснюється:

- за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням);
- за рахунок коштів юридичних або фізичних осіб (на умовах контракту).

1.4. Проведення освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється в Університеті відповідно до ліцензії МОН України.

1.5. Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до умов цього Положення, Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених МОН, та Правил прийому до Університету.

1.6. Для врегулювання відносин між аспірантом та вищим навчальним закладом укладається договір.

1.7. Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів Вчена рада Університету, згідно з отриманою ліцензією на провадження відповідної освітньої діяльності, затверджує Правила прийому, якими регулюється вступ на відповідні рівні вищої освіти, та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті Університету.

1.8. Правила прийому до Університету діють протягом відповідного навчального року.

1.9. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.

1.10. Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід’ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

1.11. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, де визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується кафедрою упродовж двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи. Порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених чинним законодавством України, може бути підставою для ухвалення ректоратом Університету рішення про відрахування аспіранта.

Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

1.12. Підготовка в аспірантурі завершується захистом наукових досягнень аспіранта у спеціалізованій вченій раді. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

1.13. Аспірант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті Університету на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури;
- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі;
- якщо аспірант захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника в такому вищому навчальному закладі (науковій установі), то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

2. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

2.1. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або ступінь магістра.

2.2. Підготовка громадян України в аспірантурі ХНУМ імені І.П. Котляревського здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України (за державним замовленням) або за рахунок коштів юридичних або

фізичних осіб (на умовах контракту). За кошти Державного бюджету України підготовка аспірантів здійснюється виключно з відривом від виробництва, підготовка на умовах контракту – з відривом від виробництва та без відриву від виробництва.

2.3. Підготовка іноземців та осіб без громадянства в аспірантурі ХНУМ імені І.П. Котляревського здійснюється:

- на підставі міжнародних договорів України та / або міжнародних програм обміну чи мобільності;
- на підставі договорів, укладених між вищими навчальними закладами (науковими установами) України та вищими навчальними закладами (науковими установами) інших країн, щодо обміну вченими чи академічної мобільності;
- за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

2.4. Для проведення прийому до аспірантури створюється Приймальна комісія. Склад Приймальної комісії затверджується наказом ректора Університету, який є головою комісії. До складу Приймальної комісії входять заступник голови Приймальної комісії, відповідальний секретар Приймальної комісії, члени Приймальної комісії (проректори, декани факультетів).

Наказ про затвердження складу Приймальної комісії видається ректором Університету на початку календарного року. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури виноситься Приймальною комісією, про що вступник до аспірантури повідомляється у тижневий термін. Приймальна комісія може відмовити вступнику у допуску до складання вступних іспитів до аспірантури у зв'язку з неподанням у встановлений термін відповідних документів або поданням їх після закінчення встановленого терміну.

2.5. Вступники до аспірантури складають вступні іспити, обсяг та зміст яких визначається Правилами прийому до Університету:

- **з фахових предметів** (в обсязі навчальної програми для освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» або ступеня «магістр»);
- **однієї з іноземних мов** на вибір (англійської, німецької, італійської, французької) в обсязі, що відповідає рівню B2 загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;
- додатковим іспитом, призначеним Вченою радою ХНУМ, є **філософія** в обсязі типової навчальної програми для вищих навчальних закладів IV рівня акредитації, затверджених МОН України.

2.6. Вступникам, які вступають до аспірантури Університету з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

2.7. Для проведення вступних випробувань до аспірантури утворюються предметні комісії. До їх складу включаються завідувачі кафедр, професори та доценти, які мають вчені звання та вагомі здобутки в галузі музикознавства. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня та вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням Вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

2.8. Вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови, отримані впродовж останніх двох років, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови, а іспит зараховується автоматично. Рішення про зарахування іспиту за сертифікатом приймає предметна комісія з іноземної мови. Це рішення оформляється відповідним протоколом вступного іспиту з іноземної мови. Вступник, якому відмовлено у зарахуванні іспиту за сертифікатом, має право скласти іспит з іноземної мови на загальних підставах.

2.9. Вступники, які на час вступу до аспірантури склали всі або декілька кандидатських іспитів, звільняються від відповідних вступних іспитів до аспірантури і їм зараховуються оцінки кандидатських іспитів.

2.10. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях, оцінюються за 100-бальною шкалою. Вступники, які отримують за будь-який із вступних іспитів 74 бали (задовільно) і менше, позбавляються права участі в конкурсі.

2.11. Програми фахових випробувань для вступу на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня розробляються і затверджуються не пізніше, ніж за три місяці до початку прийому документів та оприлюднюються на веб-сайті Університету.

2.12. Не допускається перескладання або повторне складання будь-якого із вступних іспитів.

2.13. Вступники до аспірантури, які не пройшли за конкурсом на навчання за рахунок державного замовлення, можуть бути рекомендовані до зарахування до аспірантури за кошти фізичних (юридичних) осіб.

2.14. Конкурс серед вступників до аспірантури проводиться згідно напрямку наукового дослідження (по кафедрах).

2.15. Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого Правилами прийому мінімального рівня, особи, які забрали документи після дати закінчення прийому документів, до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускаються.

2.16. Апеляції на результати вступних випробувань, що проведені Університетом, розглядає Апеляційна комісія Університету, склад та порядок роботи якої затверджуються наказом ректора.

2.17. Результати вступних іспитів до аспірантури дійсні протягом календарного року.

2.18. Рейтинговий список вступників до аспірантури, які рекомендуються до зарахування, впорядковується за конкурсним балом від більшого до меншого.

2.19. Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 1541 від 25.11.2013 р. «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» прийом заяв і документів від іноземних громадян, проведення співбесід та зарахування на навчання до аспірантури денної форми здійснюється упродовж навчального року.

3. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АСПІРАНТУРІ

3.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються Вченою радою Університету.

3.2. Протягом строку навчання в аспірантурі Університету аспірант зобов'язаний виконати усі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та / або практичне значення, захистити дисертацію.

3.3. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури Університету складаються з освітньої та наукової складових.

3.4. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, що погоджуються з науковим керівником та затверджуються кафедрою упродовж двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

3.5. Наукова складова освітньо-наукової програми оформлюється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспіранта.

3.6. Навчальний план аспіранта повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (в кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, далі – ЄКТС), послідовність їх

вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти та пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником, проректором з наукової роботи та завідувачем аспірантурою.

3.7. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, що затверджується Вченою радою.

3.8. Усі аспіранти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття та проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Університету.

3.9. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

3.10. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

3.11. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою спеціалізованою радою.

3.12. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником.

3.13. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та рекомендація кафедри, де виконувалась дисертація.

4. ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

4.1. Особи, які професійно проводять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи (в Університеті), мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці. Такі особи прикріплюються строком до п'яти років до Університету.

4.2. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи, публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді Університету.

4.3. Особи, прикріплені до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають всі права і обов'язки, визначені розділом 5 цього Положення.

4.4. У разі звільнення з роботи в Університеті особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Університеті та має право:

- продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у вищому навчальному закладі (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови прийняття відповідного рішення таким вищим навчальним закладом / науковою установою);
- вступити до аспірантури Університету для здобуття відповідного ступеня із зарахуванням їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою;
- продовжити працювати над дисертацією за власний рахунок за рішенням Вченої ради.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ

5.1. Аспіранти користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України “Про вищу освіту”. З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти також мають право на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Університеті, бібліотеках і державних архівах України;
- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника;
- на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення Вченою радою двох керівників;
- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень;
- академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, відповідно до чинного законодавства України.

5.2. Аспіранти зобов'язані виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України "Про вищу освіту". З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти також зобов'язані:

- дотримуватися морально-етичних норм і стандартів поведінки;
- виконувати індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри;
- захистити в установленій строк свої наукові досягнення у вигляді дисертації у спеціалізованій вченій раді;
- аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується Вченою радою;
- усі аспіранти, незалежно від форм навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури вищого навчального закладу.

5.3. Покладання на аспіранта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

5.4. Аспіранти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення, а також всі зміни до нього затверджуються на засіданні Вченої ради Університету.

6.2. Дія цього Положення поширюється на всі підрозділи Університету, що пов'язані з підготовкою здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

6.3. Положення, а також всі зміни до нього, розміщуються на офіційному сайті Університету.